

Şeffaf Kabuk'un altındaki zamansız külliyat

Ani Çelik Arevyan'ın *Şeffaf Kabuk* isimli kişisel sergisi, 2 Nisan'a kadar Galeri Nev İstanbul'da ziyaret edilebiliyor.

Sanatçının "fotoğraf yapma" pratiğindeki ilk üretim dönemlerinden günümüze uzanan sergide hafıza katmanları, bütüncül bir zaman algısı, mekânsızlık ve şeffaflık olgusunda derlediği dört farklı seri ve bir yerleştirme bulunuyor. Bir araya getirdiği üretimlerin kurgusal hikâyesini, Ani Çelik Arevyan'ın sergi mekânındaki anlatımı üzerinden kaleme aldık

Yazı: Özüm Ceren İlhan

Ani Çelik Arevyan, *Chrysalid serisinden*, 1996, C-print, 170 x 120 cm

Şeffaf Kabuk sergisi, Ani Çelik Arevyan'ın *Overlay*, *Chrysalid*, *Flower with Mesh* ve *Study for Sculpture* serileri ile ilk defa bu sergide üç boyutlu olarak sergilenen *Protea* isimli yerleştirmesinden oluşuyor.

Arevyan'ın sergi özelinde nitelediği "şeffaflık olgusu", ilk bakışta sergide yer alan *Overlay* serisinin şeffaf dia pozitifleri ile güçlü bir bağ kuruyor. Sekiz fotoğraftan oluşan *Overlay* serisi Arevyan'ın anlatımı ile Şeffaf Kabuk sergisinin en önemli bileşenini oluşturuyor: "Bu serim, aslında *As Is* serisinde sürdürdüğüm iki fotoğraf üzerine düşünme sürecimin başlangıç noktasında duruyor. *Overlay*'de dia pozitifler birleşerek tek vücut oluyor ve sınırları sürekli çerçeveyi zorlayan tek bir fotoğrafa dönüşüyor."

Ani Çelik Arevyan, *Overlay* serisi, 2021, C-print, Her biri 68 x 55 cm

Çekimlerindeki pozlandırma esnasında deklanşöre bir kez bastığını, tek diyafram çekerek diyafram taraması yapmadığını belirten sanatçı için söz konusu *f. stop*ların "hata kabul etmez bir şeffaflığı" bulunuyor. Arevyan, dijital ortamda gerçekleştirdiği kompozisyonları elips bir zamanda, şeffaf birer külliyat olarak tanımlarken *Overlay*'deki kompozisyon ve kadraj ilişkisini ise şu şekilde açıklıyor: "*Overlay*'deki çoklu üçgen kompozisyonlar yalnızca imajın kendisini değil, fotoğrafların sınırlarını da belirliyor ve kadrajın da kendini aradığı bir yapıyı ortaya çıkarmasına yardımcı oluyor." Öte yandan kompozisyondaki bütün dia pozitifleri stüdyosundaki ışıklı kutuda açan sanatçı, sergideki şeffaflık hâlini de *Overlay*'de benzer bir ışıklı kutu ambiyansı ile sergilemek istediğini vurguluyor.

Hediye edilen Dia kartonlar

Şeffaf Kabuk metaforu, sanatçının *Overlay*'den önceki serisi olan *Between Life and Death* ile de güçlü bir bağ kuruyor. Bu bağlamda şeffaf dia pozitiflerde içe içe geçen kadraj ve bedenler; Arevyan'ın *Between Life and Death* serisinde karşılaştığı direnmenin *Overlay*'deki izdüşümü gibi. "Between Life and Death ilk fotoğraf serilerimden biri. Bu serinin en belirgin özelliği, figürün arka plan içinde erimesini istememe karşın figürün bu isteğe direnmesi diyebilirim." Sanatçının her iki serisinde öne çıkan beden formlarına dair eklemesi ise şu şekilde: "Between Life and Death serimdeki figürlerin statik duruşları antik Yunan ve Roma dönemi heykellerini anımsatırken, *Overlay* serisinde üst üste binen figürlerin ürettiği dinamizm ve ortaya çıkan karmaşık kompozisyonlar onları Barok dönem heykellerine yakınlaştırıyor."

Ani Çelik Arevyan, *Protea*, 2022, Mekana özgü yeleştirme; Metal tül ve bakır levha, değişken boyutlarda

Sergideki diğer bir seri olan *Chrysalid* serisi ise şeffaflık olgusuna metal bir tülün varlığı ile yaklaşıyor. Söz konusu malzeme ile sergi özelinde ve sanatçının üretim pratiği içerisinde pek çok kez karşılaşabilmek mümkün. İşlerinde aynı doku ve malzemeleri kullanmayı sevdiğini dile getiren Arevyan, *Chrysalid* serisindeki tülü ise "muğlaklaştırıcı" bir etki olarak tanımlıyor. "*Chrysalid* serisinde metal tülü figürün konturlarını belirsizleştirmek için kullanmıştım. 2020 tarihli *Işık Etüdü-I* isimli sergimde ise aynı objeyi natüremort kompozisyonlarıma yeni bir katman olarak ekledim. Fotoğraflarımda en başından beri ışığa; ışığın nasıl yayıldığına, yansıdığına ve dönüştüğüne odaklandım. Metal tül de ışığa müdahale eden yapıyla her zaman ilgilendiğim bir nesne oldu. Işığın fotoğraf yüzeyinde oluşturduğu alanlar, çıplak gözle bakıldığında görünmeyen kütlelerin belirmesini mümkün kılabilir."

Ani Çelik Arevyan, *Overlay* serisinden, 2021, C-print, 68 x 55 cm

Şeffaf Kabuk sergisinde yer alan ve metal tülün kullandığı bir diğer seri ise *Flower with Mesh*. Sanatçı bu serideki fotoğraflarda, nesnelere oluşturan metal tül ve bakır yaprakları ilk defa *Protea* isimli yerleştirme kapsamında üç boyutlu olarak sergiliyor. *Protea* sergilediği nesnelere mekân ve izleyici üzerinde farklı yaklaşımlara kapı açarken "geri dönülmez biçimde zarar verdiğimiz ve yok oluşuna şahit olduğumuz doğaya da yeniden bakmamızı istiyor." Doğanın ölümü kucaklayan ve kapsayan bir yapı olduğunu dile getiren Ani Çelik Arevyan, bu bağlamda tabiat ile yok oluş ilişkisini *Protea* içerisinde şu şekilde konumlandırıyor; "Kuru bir çiçeğin gövdesinde somutlaşan, canlılığını kaybetme hali de doğaya aittir. Doğanın ölmüş parçaları dönüşerek doğaya geri dönerler. Ancak biz, doğayı sarmalayan bir kabuk gibi duran insan yapımı nesnelere varlığıyla yetinmemiz beklenen bir zamana doğru ilerliyoruz. Artık yalnızca bu nesnelere şiirselliğiyle mi yetinmek zorundayız?" Kuru bir çiçek fotoğrafının yanında duran metal tülün varlığı bu hüznü akıbet üzerinde düşünmeye çağırıyor. *Protea* yerleştirmesinde izleyici ile eser arasında çizilen ve bir uyarıcı olarak konumlanan iki siyah çizgi, dikkatli bakıldığında siyah bir kadraja dönüşüyor. Sergi mekânında kendiliğinden gelişen bu kadraj Ani Çelik Arevyan'ın anlatımı ile sergileme esnasında vücut bulan fotoğraf nesnelere o sırada kendilerine çizdiği farklı bir yola benziyor.

Ani Çelik Arevyan, *Study for Sculpture* serisi, 1995, C-print, Her biri 90 x 39 cm

İzleyici sergi mekânına girdiği anda ilk olarak *Study for Sculpture* serisi ile karşılaşsa da aynı seri sanatçının küratöryel kurgusunda serginin sonu ile ilişkililiyor. Seri, Arevyan'ın ilk dönem üretimlerinde heykel formu için yaptığı araştırma serilerinden birisini izleyici ile buluşturuyor. Serideki fotoğraflarda bedeni saran Amerikan kumaşı ise sanatçının üretim pratiğinde kendisine eşlik eden, sıkça kullandığı bir diğer malzeme. "Bu fotoğraflar 20 yıllık bir geçmişe sahip. Kullandığım kumaş ve ışığa fotoğraflardaki çerçeveyi de dahil ederek, kendi içinde eskiyi anlatan bir sunumla göstermek istedim."

Son olarak Ani Çelik Arevyan'ın sergi mekânında hissettirdiği "fotoğraf yapma" sürecine, kendi zaman ve mekân akışında bir hatıra ile devam etmek isteyenler için sanatçının ziyaretçilerine incelikli bir sürprizi bulunuyor. Arevyan'ın fotoğraf geçmişinde önemli bir yer tutan dia pozitifler metalik fotoğraf kağıdına basılıp kendine has bir sunum biçimi olan siyah kartonla çerçevelenerek, serginin kendi içerisinde kurguladığı zaman ve mekânın hatırasını izleyicide somutlaştıran "ışıklı birer kutuya" dönüşüyor.

Ani Çelik Arevyan'ın *Şeffaf Kabuk* sergisi 2 Nisan 2022'ye kadar Galeri Nev İstanbul'da, Salı - Cumartesi aralığında 11.00 – 18.30 saat dilimlerinde ziyaret edilebilir.